

В.Б. Кутовенко, кандидат с.-г. наук, доцент,
Н.М. Мержій, студентка
Національний університет біоресурсів
і природокористування України

ГОСПОДАРСЬКО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СОРИМЕНТУ РЕДИСКИ В УМОВАХ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Наведено результати вивчення сортименту редиски в умовах Київської області. Установлено найбільш ранні і продуктивні сорти з високими господарсько-цінними показниками.

Ключові слова: редиска, сорт, коренеплоди, продукція, урожайність, товарність.

Вступ. Редиска – одна з найбільш скоростиглих культур, яка відкриває сезон ранніх весняних овочів. Високі холодостійкість і короткий вегетаційний період рослин дозволяють овочівникам отримати прибутки на її вирощуванні вже у квітні. Редиска допомагає заповнити нестачу вітамінів навесні, коли організм людини ослаблений після зимових холодів, а на ринках ще немає вітчизняних овочів із відкритого ґрунту. Саме тому правильно підібраний сортимент – запорука успіху в отриманні раннього і високоякісного врожаю коренеплодів [2, 5, 7].

Редиска – одна з культур, яка має велике харчове і лікувальне значення. Її м'якоть містить багато клітковини, мінеральних солей, пектинових речовин, ефірні олії, вітаміни С, В₁, В₂, РР. Вона нормалізує рівень холестерину і виводить токсини та шлаки, а також містить фітонциди, які є натуральними антибіотиками, що підвищують імунітет. Редиску рекомендують використовувати в їжу для профілактики атеросклерозу, при захворюваннях судин і серця. Ефірні олії, які містяться в коренеплодах надають їм приємного гоструватого смаку, збуджують апетит і поліпшують процес травлення [1, 2].

© Кутовенко В.Б., Мержій Н.М., 2013.

Сортимент редиски налічує понад 50 сортів і гібридів, занесених до Державного реєстру сортів рослин, придатних до вирощування в Україні. Причому він постійно змінюється і поповнюється.

Враховуючи, що виробнику на сучасному етапі важко зорієнтуватися в такому сортовому різноманітті, потрібно вивчати нові сорти і гібриди, щоб впроваджувати кращий сортимент у виробництво для отримання ранньої продукції, з високою урожайністю та якісними і смаковими властивостями коренеплодів.

Мета досліджень – вдосконалити елементи технології вирощування редиски, зокрема підібрати найбільш ранньостиглі та високоврожайні сорти з високими смаковими та якісними показниками для умов Київської області.

Методика досліджень. Експериментальні дослідження з вивчення ранньостиглості та продуктивності сортів редиски проведено впродовж 2012-2013 рр. на колекційних ділянках кафедри овочівництва ННВЛ: «Випробування селекційних досягнень та екологічної оцінки, технології вирощування плодово-ягідних, овочевих, лікарських і квітково-декоративних культур» НУБіП України. Дослідження проводили за «Методикою дослідної справи в овочівництві та баштанництві» [3] та «Методикою державного сортовипробування с.-г. культур (картопля, овочеві та баштанні культури)» [4].

Предметом досліджень були 6 сортів редиски вітчизняної та іноземної селекції – Базис, Ксенія, Краків'янка, Вайт Брекфаст, Кримсон та Родос. Контролем слугував вітчизняний сорт Базис. Розмір облікової ділянки становив 5 м². Повторність дослідів чотирикратна. Насіння висівали з першим виходом у поле. Для захисту від хрестоцвітної блішки ділянку укривали агроволокном відразу після сівби насіння. В усіх дослідів проводили фенологічні спостереження, біометричні вимірювання рослин, облік врожаю, біохімічні аналізи та дегустаційну оцінку коренеплодів. Агротехніка вирощування редиски загальноприйнята для виробничих умов регіону [5, 6].

Збирали врожай у два-три прийоми, облік проводили за всіма варіантами та повторностями. Зібрані коренеплоди сортували на товарні і нетоварні, зважували їх окремо. Нетоварні сортували на уражені хворобами, пошкоджені шкідниками, тріснуті, потворні. Кожну фракцію зважували окремо.

Результати досліджень. Дослідженнями встановлено, що тривалість міжфазних періодів у сортів редиски була різною. Сортимент, який вивчали, характеризувався ранніми строками досягання. Скоростиглістю і дружністю формування товарних коренеплодів відзначились сорти Кримсон та Родос з найкоротшою тривалістю фенофаз і вегетаційним періодом 21-24 доби.

Товарна урожайність досліджуваних сортів, коливалась у межах 18,2-29,1 т/га (табл. 1). Істотну різницю за врожайністю виявлено між контрольними сортом Базис та сортами Кримсон, Родос і Краків'янка. Найвищою врожайністю характеризувався сорт Кримсон з врожайністю 29,1 т/га, що на 9,78 т/га більше ніж у контрольному варіанті. Крім того, середня маса коренеплоду цього сорту була найбільшою серед усіх досліджуваних сортів – 30 г. Потрібно відмітити також сорт Родос, у якого середня маса коренеплоду становила 28 г, врожайність – 25,22 т/га, що на 5,9 т/га більше контролю. У сортів Ксенія та Вайт Брекфаст не виявлено істотної різниці з контрольним варіантом Базис.

1. – Господарсько-цінні показники сортименту редиски

Сорт	Врожайність (т/га) за			Товарність, коренеплодів %	Середня маса коренеплоду, г	Товарна врожайність, т/га
	перший захід	другий захід	третій захід			
Базис (к)	10,5	6,3	4,2	92	21	19,32
Ксенія	10,0	7,0	0,3	91	20	18,20
Краків'янка	11,5	5,75	5,75	94	23	21,62
Вайт Брекфаст	16,5	5,5	-	91	22	20,02
Кримсон	22,5	7,5	-	97	30	29,10
Родос	22,4	5,6	-	97	28	25,22
НІР ₀₅						1,5

За дружністю формування коренеплодів слід відмітити сорти Вайт Брекфаст, Кримсон та Родос, у яких за перший захід зібрали 75-80 % коренеплодів, що говорить про їх скоростиг-

лість й адаптованість до умов вирощування. У сортів Базис, Ксенія та Краків'янка період збирання врожаю був тривалішим (у три заходи).

Під час збирання врожаю виявлено коренеплоди виродливі, тріснуті, трухляві та пошкоджені дощовими черв'яками. Найменш стійкими до розтріскування були коренеплоди сорту Краків'янка. У сортів Базис та Ксенія було до 7-8 % виродливих коренеплодів. Найбільш схильними до трухлявості виявились коренеплоди сорту Вайт Брекфаст, у результаті чого їхня товарність становила 91 %. Високою стійкістю до розтріскування і виродливості характеризувалися сорти Кримсон та Родос із товарністю коренеплодів 97 %.

Висновки. Формування раннього врожаю коренеплодів редиски та їх товарні якості значною мірою залежать від сортових особливостей. Серед досліджуваних зразків найбільш ранньостиглими, з дружною віддачею врожаю виявились сорти Вайт Брекфаст, Кримсон та Родос. Високою товарною врожайністю коренеплодів характеризувалися сорти Кримсон (29,1 т/га) та Родос, (25,22 т/га).

Бібліографія.

1. Барабаш О.Ю. Овочівництво. К.: Вища школа, 1994. – 374 с.
2. Лихацький В.І. та інші “Овочівництво” том 2. К.: Урожай, 1996. – Т.1. – 300 с.; Т.2. – 357 с
3. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві; За ред. Г.Л. Бондаренка, К.І. Яковенка. – Х. : Основа, 2001. – 369 с.
4. Методика державного сортовипробування с.-г. культур (картопля, овочеві та баштанні культури) / за ред. В.В. Волкодава. – К.: Алефа, 2001. – 101 с.
5. Сільськогосподарський портал [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://agromage.com/radish.php>.
6. Технология выращивания гибридов и сортов редиса компании „Нунемс“ http://agromage.com/stat_id.php?id=264.
7. Янушкевич С.М. Підбір сортів та строків сівби для конвейрного вирощування редиски в передгірній зоні Криму. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.01.06. – овочівництво. / С.М. Янушкевич. – Інститут овочівництва і баштанництва УААН, Харків, 1999.

В.Б. Кутовенко, Н.М. Мержий

Хозяйственно-биологические особенности сортамента редиса в условиях Киевской области.

Резюме. Приведены результаты изучения сортамента редиса в условиях Киевской области. Установлены наиболее ранние и продуктивные сорта с высокими хозяйственно-ценными показателями.

V.B. Kutovenko, N.M. Merzhij

The economic-biological features assortment of radish in the Kiev region.

Summary. The results of the research assortment of radish in the Kiev region were presented. It was established the earliest and the most productive varieties with high economically valuable indicators.